

PODLASKI
INSTYTUT
KULTURY

TEATR a i n e P o d r ó ż e

małe i DUŻE

- czyli z PİKusiem przez świat

TEATR

© Copyright by Podlaski Instytut Kultury w Białymstoku 2021

Tekst: Emilia Wyszowska, Agnieszka Jakubicz

Grafika i redakcja techniczna: Studio Kreatywne We Shoot People Paweł Dudko

Druk: Partner Poligrafia Andrzej Kardasz

Wydawca: Podlaski Instytut Kultury w Białymstoku

15-089 Białystok, ul. Jana Kilińskiego 8, www.pikpodlaskie.pl

Ministerstwo
Kultury
Dziedzictwa
Narodowego
i Sportu

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury, uzyskanych z dopłat ustanowionych w grach objętych monopolem państwa, zgodnie z art. 80 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych.

Partnerzy:

Cześć!

Nazywam się PIKuś i jestem lalką teatralną zwaną pyskówką, muppetem lub lalką mimiczną.

Wraz z moim animatorem, czyli aktorem, który wprawia mnie w ruch, zwiedziliśmy pół świata, dzięki temu zobaczyłem bardzo wiele teatrów w różnych krajach. Teatr to całe moje życie! Mam nadzieję, że i Ciebie zarazę miłością do tej sztuki!

Tu jest miejsce na Twój portret

Oto pamiętnik z mojej teatralnej podróży. Mam nadzieję, że pomożesz mi go uzupełnić.

Na każdej stronie zobaczysz powtarzające się obrazki: symbole, rysunki, znaki – to piktogramy.

tu są zadania teatralne, które możesz zrobić w domu

pod tym symbolem kryje się zadanie, w którym trzeba pomyśleć

zobacz filmik na stronie Podlaskiego Instytutu Kultury w Białymstoku

to symbol ciekawostki, którą chcę się z Tobą podzielić

pod tym znakiem ukryte są zadania plastyczne „Zrób to sam”

tu są informacje związane z historią teatru

Czas na nową teatralną przygodę!
Twój PIKuś

Oto nasz pierwszy przystanek. Jesteśmy w **Chinach**. Stolicą tego państwa jest Pekin.

Czy wiesz, że co piąty człowiek na świecie to Chińczyk? Ten kraj jest niesamowity! W Chinach wynaleziono papier, proch strzelniczy, Kompas, druk. I to właśnie w tym miejscu narodził się **teatr cieni** – to taki rodzaj teatru lalkowego, w którym widz obserwuje cienie lalek lub aktora. Lalki na początku wykonywane były ze skóry zwierząt, a źródłem światła było tuczywo. Aktor – animator był niewidoczny i poza animacją (ożywianiem, czyli ruszaniem lalkami) był narratorem całej opowieści.

To jest chiński smok, możesz go dowolnie pokolorować.

A może chcesz stworzyć swój teatrzyk cienia w domu? Jak to zrobić, możesz zobaczyć na filmiku instruktażowym na stronie PIK: pikpodlaskie.pl/zrobmy-sobie-teatr.

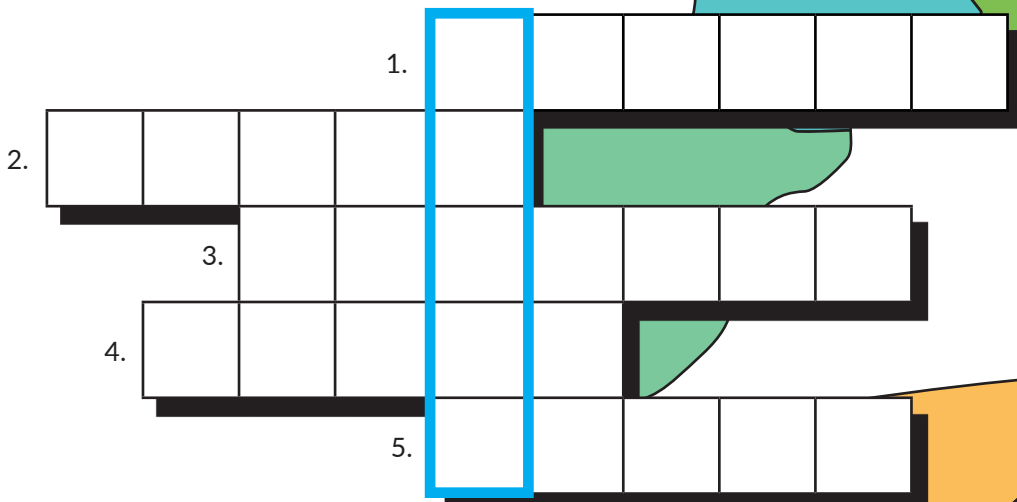
Czy wiesz, że w Supraślu ma swoją scenę Teatr Łątek, który w repertuarze realizuje spektakle teatru cieni? Jest to jeden z najmniejszych teatrów w Polsce – widownia liczy sobie tylko dziesięć miejsc!

www.facebook.com/teatrlatek

Lecimy do Europy! Pierwszym przystankiem na naszym kontynencie jest Grecja. Tu powstał teatr, który jest najbardziej znany – czyli taki, gdzie widzimy aktorów w kostiumach, grających role na scenie. Teatr powstał w VI wieku przed naszą erą. Słowo „teatr” może pochodzić od greckich słów „teates” (widz) i „teatron” (miejsce przedstawień). Spektakle organizowano tu na świeżym powietrzu. Na początku były tylko dwa rodzaje przedstawień: tragedie, które pokazywały, jak nietatwe bywa życie człowieka, oraz komedie, które miały na celu rozbawienie widzów. Aktorzy ubrani byli na białą i mieli na twarzach maski, które stanowiły podstawowy element stroju greckiego aktora. Używano czterech rodzajów masek: przedstawiających śmiech, płacz, gniew lub strach.

1. Może być klasyczna, rockowa, folkowa, filmowa lub teatralna, jest grana na instrumentach...
2. Na niej w teatrze grane są przedstawienia....
3. Ubranie aktora...
4. Może być zabawką dla dziewczynek lub teatralna
5. Człowiek, który występuje w teatrze i odgrywa różne role

Stań przed lustrem i spróbuj zrobić miny. Udawaj, że się bardzo cieszysz, pokaz, że jest Ci smutno, że się gniewasz lub się czegoś boisz.

4

Rozwiąż krzyżówkę. Tu wpisz hasło: Kiedy ..... skrywa twarz I gdy kostium także masz, To już każdy z widzów wie, Kto na scenę zbliża się.

Zaprojektuj własną
maskę teatralną.

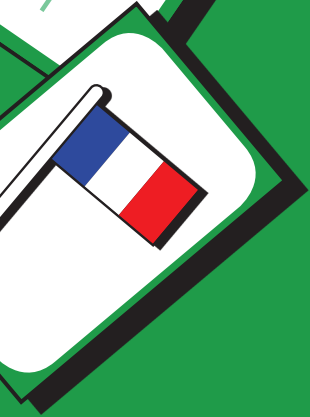
GRECJA

Moje ubranie trochę wyblakło
w czasie podróży. Pokoloruj mnie.

Pamięć / Memory

Na odwrocie kart do gry znajdują się obrazki. Każdy jest podwójny. Ułóż je na mapie świata tak, żebyś mógł je wszystkie zobaczyć. Przyjrzyj się dokładnie rysunkom. Teraz odwróć je rysunkiem do dołu. Zbieraj pary takich samych obrazków, ale przy jednej rundzie możesz odstąpić tylko dwa z nich. Po swojej kolejce odwróć karty z powrotem. Jeśli Ci się uda, możesz odwrócić kolejne dwie. Jeśli nie, kolejna osoba ma szansę znaleźć pary. Wygrywa ten gracz, który zbierze najwięcej par obrazków.

Teatralny Świat

Bierzemy wszystkie karty i tasujemy je.

Rozdajemy graczom po trzy karty.

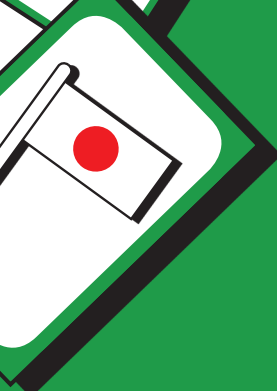
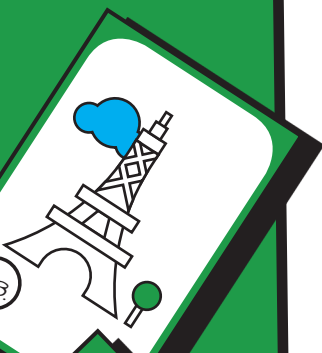
Pozostałe karty leżą na stosie na środku planszy.

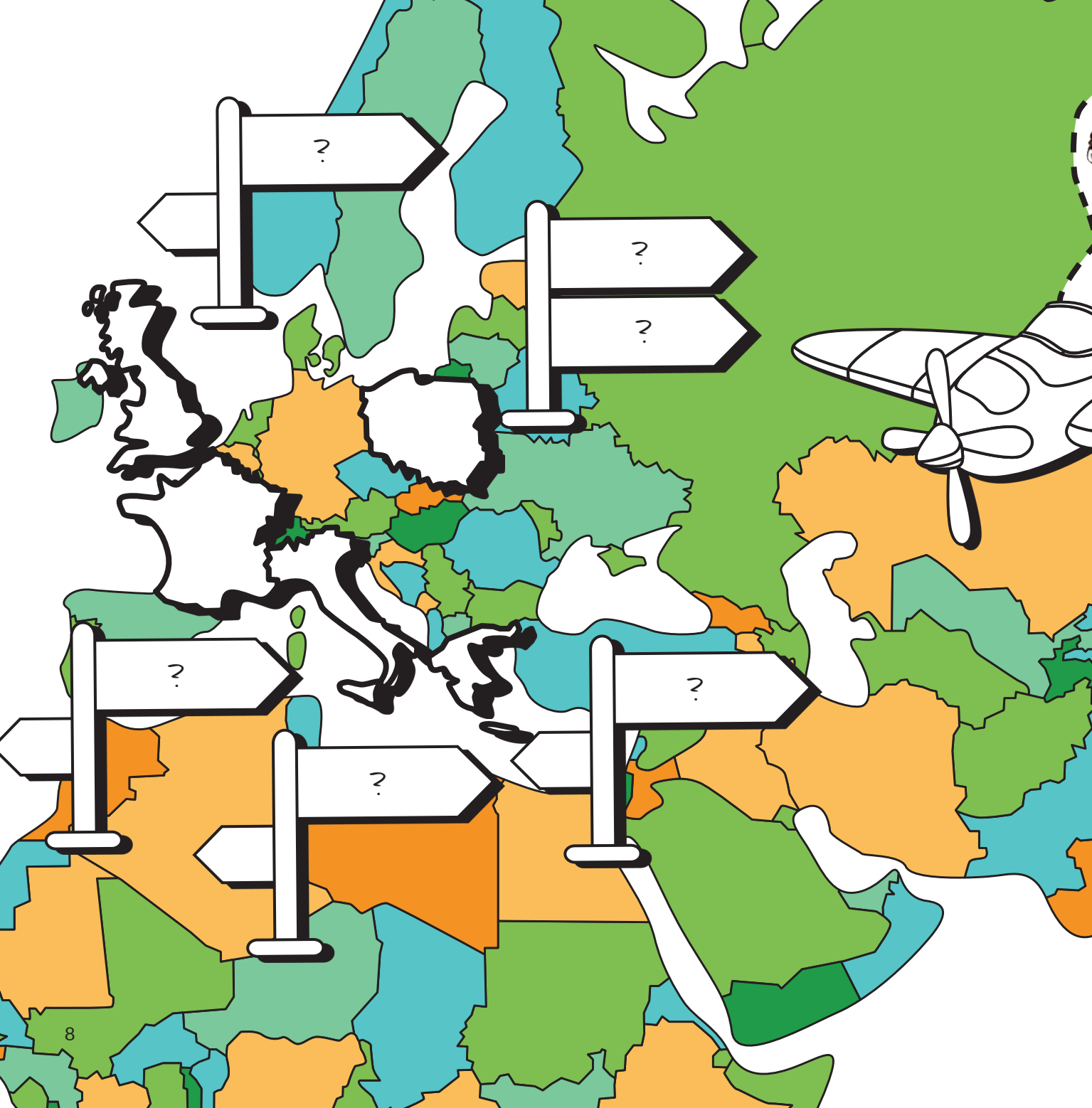
Zaczyna najmłodszy gracz (A), zadając kolejnemu graczowi (B) pytanie o jego karty, na przykład: „Czy masz kartę z symbolem teatru greckiego?”. Jeśli gracz B ma taką kartę, musi ją oddać, a gracz B ma prawo spytać kolejnego gracza (C) o jego karty.

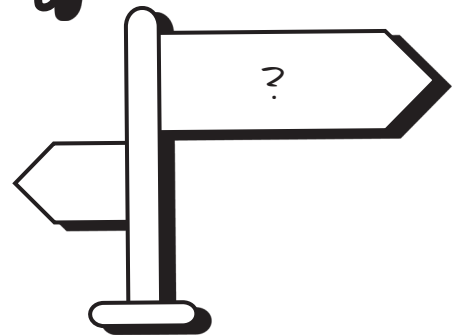
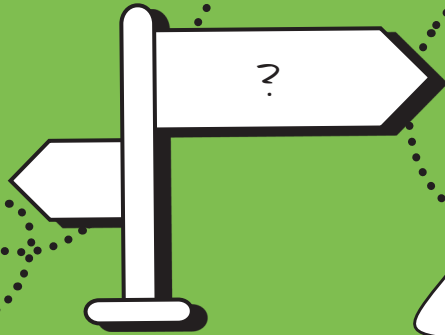
Jeśli gracz nie zdobędzie karty, bierze nową kartę ze stosu.

Pytania o karty zadaje kolejny gracz (B) itd.

Wygrywa osoba, która jako pierwsza zbierze karty związane z wszystkimi krajami i/lub jego teatrem lub wszystkie karty piktogramów.

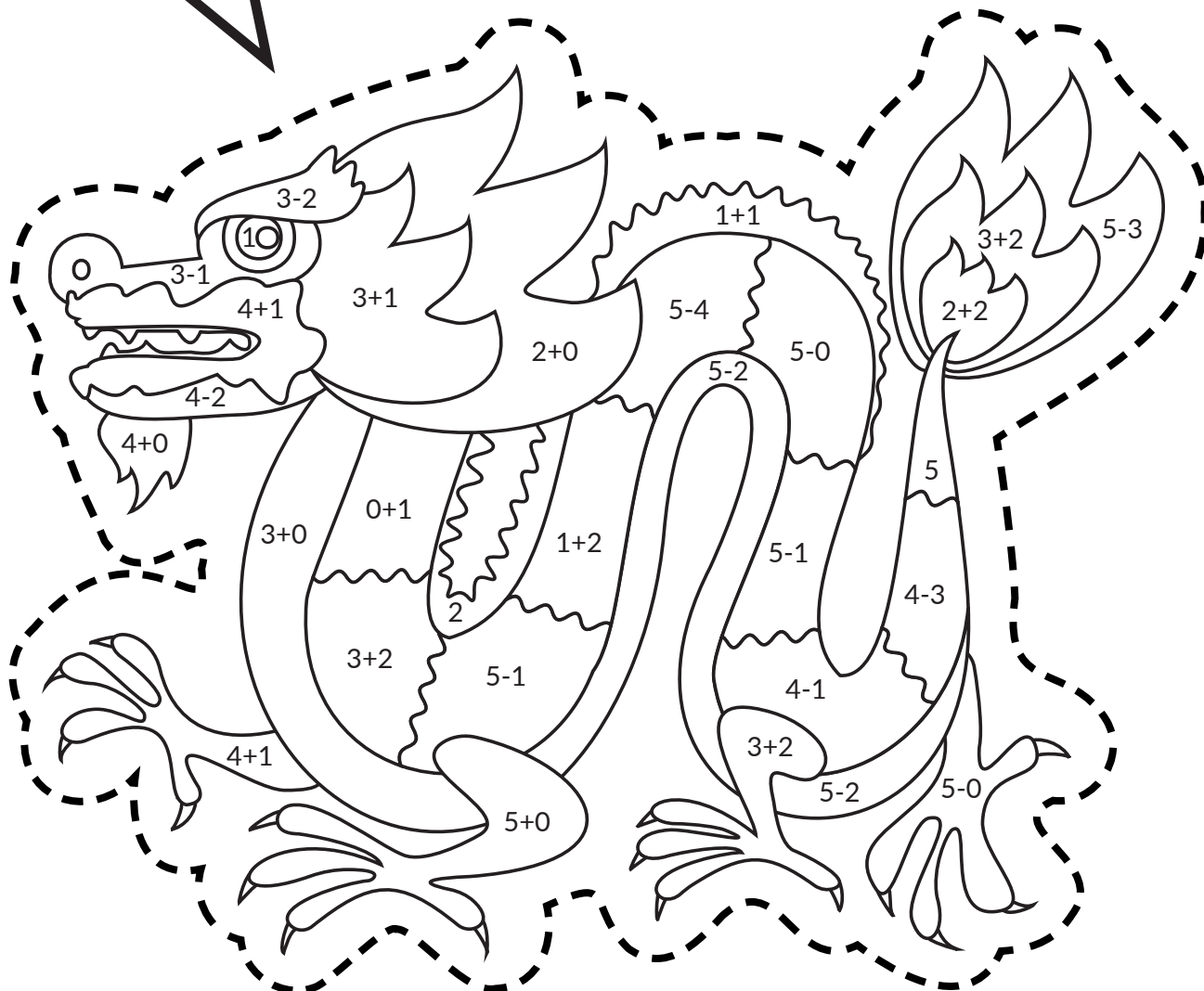

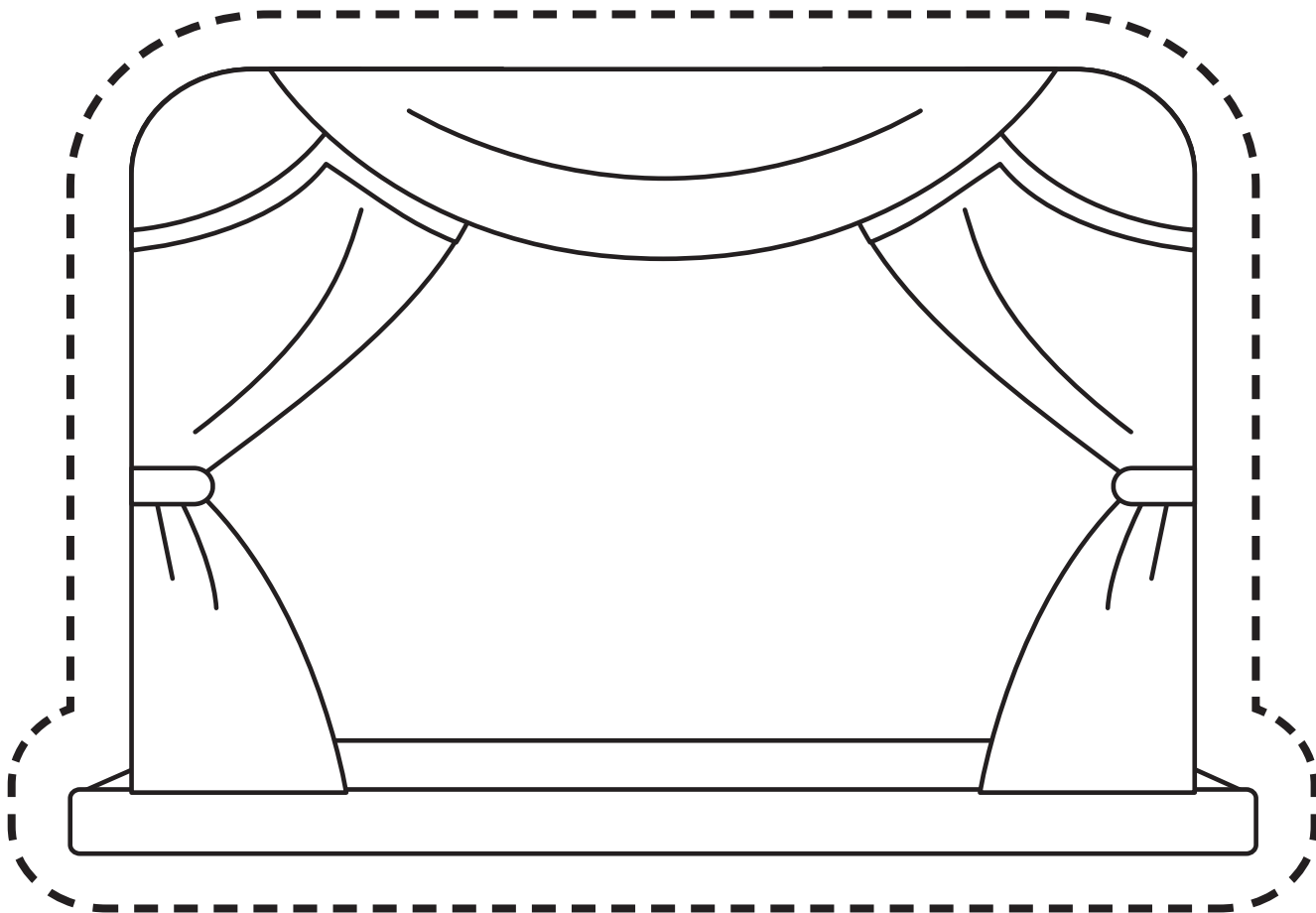

Rozwiąż równania i pokoloruj smoka.

Żółty - 5 Czerwony - 4 Zielony - 3 Niebieski - 2 Czarny - 1

Namaluj scenografię do swojego spektaklu lub projekty lalek w naszej miniscenie.

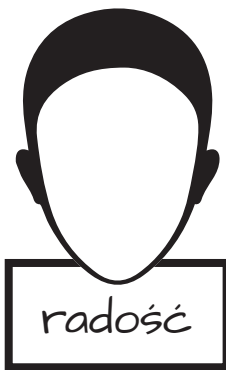
Kraj, w którym się obecnie znajdujemy, kojarzony jest z żółtym serem, żabimi udkami, ślimakami i wieżą Eiffla. Czy wiesz, gdzie jesteśmy? Tak, we Francji!

Stolicą tego pięknego kraju jest Paryż. I właśnie w tym miejscu żył najstynniejszy mim Marcel Marceau (Mangel), powszechnie uznawany za najwybitniejszego przedstawiciela pantomimy w historii. Aktor ten miał polskie korzenie. Jego dziadek pochodził z Będzina.

Pobaw się z rodzicami lub z rodzeństwem w mima – wybierzcie tytuły lub postacie z bajek (np. Czerwony Kapturek, Krasnoludek, Smok Wawelski), napiszcie je na kartkach i losujcie. Pokażcie tytuł lub postać tylko za pomocą gestów i min. Pamiętaj, że nie możecie używać słów ani dźwięków. Można utrudnić zabawę, dodając określenie, jaka jest ta postać (pracowita Pszczółka Maja, smutny Kopciuszek itd.).

Oto zdjęcia mima, ale nie ma na nich jego oczu i ust – domaluj grymas twarzy zgodny z podpisanym zdjęciem.

Czy wiesz, że najbardziej znanym polskim mimem jest Ireneusz Krosny?

Mim często ubrany jest na czarno,
a twarz ma pomalowaną na biało specjalną farbą. Domaluj buzię i oczy mimowi.

Czy widzisz po lewej stronie
jakieś teatralne słowa? Wpisz
je tam, gdzie najbardziej według
Ciebie pasują.

..... - osoba odgry-
wająca rolę w teatrze i w filmie.

..... - aktor
niepostępujący się głosem,
wszystko pokazuje swoją
twarzą i ruchem.

..... - rodzaj przed-
stawienia, w którym aktor
(mim) nie używa głosu, tylko
odgrywa przedstawienie,
używając ruchu i gestów.

K	T	O		A	L	P	Y
R	Y	T	M	K	P		
E		K	O	T		M	
P	A	N	T	O	M	I	M
A			O	R		M	Y

Wróciliśmy do Polski. Historia teatru w naszej ojczyźnie jest bardzo bogata. Na początku przedstawienia grane były w kościołach, a w XV wieku – na dworskich zabawach i uroczystościach. W Polsce, podobnie jak w innych krajach, pojawiały się teatry wędrownie. Lalka teatralna z XV wieku nazywana była łątką, ale także osóbką, personą, figurką, jasełkiem, kukielką czy marionetą. Nazwa „lalka teatralna” obowiązuje od XX wieku. Sama lalka odnosiła się do sztucznej postaci wyrobionej z czegośkolwiek i ustrojonej. Stąd mówiono, że „kobiety stroją się jako łątki”. Natomiast łątkarzem nazywano człowieka, który robił lalki albo je „ożywiał”, czyli animował (poruszał nimi).

W czasie naszej podróży stworzysz lalki do teatrzyku kukielkowego i teatru cieni. Może spodoba Ci się zabawa w teatr? Jeśli tak, poproś rodziców, aby włączyli Ci film, na którym pokazujemy, jak zrobić kolejną lalkę – pacynkę.
pikpodlaskie.pl/zrobmy-sobie-teatr

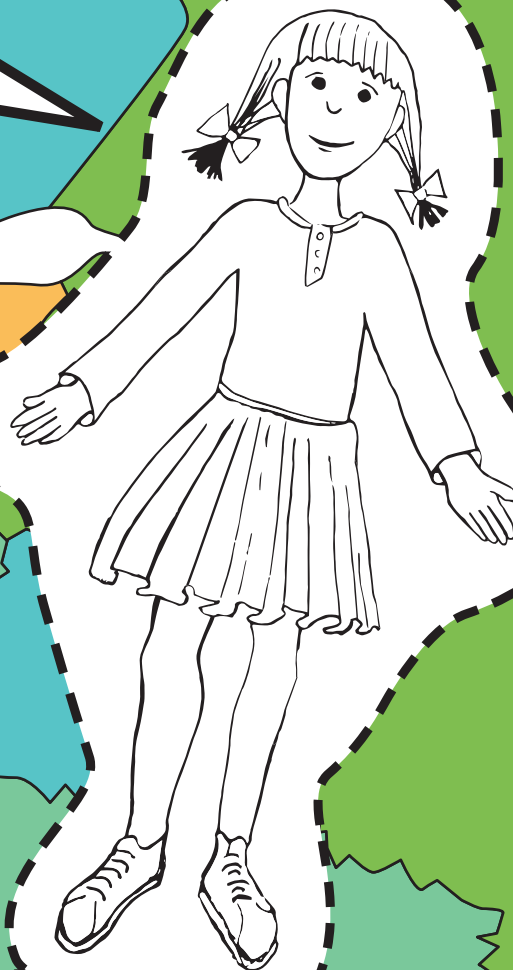
Widzisz tu lalkę teatralną. Konstruktor lalek zgubił projekt i sam domalował pewne szczegóły – znajdź 5 różnic.

Zaprojektuj
kostium swo-
jej kukietki.

POLSKA

Czy wiesz, że istnieje bardzo dużo teatrów, które grają tylko dla dzieci? Jednym z nich jest Teatr pod Orzełkiem. W jego spektaklach można zauważyć różne rodzaje lalek: pacynki, kukietki i wiele innych. Zresztą zobaczcie sami na ich stronie: teatrlalek.pl.

LALKI

- PIKuś – lalka cieniowa
- PIKuś – kukietka
- Mim – lalka cieniowa
- Mim – kukietka
- Inne potrzebne lalki w moim przedstawieniu:
pacynka .....

.....
.....
.....
.....

KOSTIUMY:

.....
.....
.....
.....

DEKORACJE

.....
.....
.....
.....

SCENA:

- pudełkowa do teatru kamishibai
- scena teatrzyku kukietkowego
- scena teatru cieni

SCENARIUSZ (ulubiona

bajka lub wymyślona przez Ciebie historia)

A może spróbujesz zrobić własne przedstawienie lalkowe? Sprawdź, czy masz wszystko, co jest potrzebne do stworzenia spektaklu.

POLSKA

TEATR

Poproś rodziców, aby włączyli Ci film, na którym pokazujemy, jak wygląda rozgrzewka aktorska buzi i języka.

[pikpodlaskie.pl/
zrobmy-sobie-teatr](http://pikpodlaskie.pl/zrobmy-sobie-teatr)

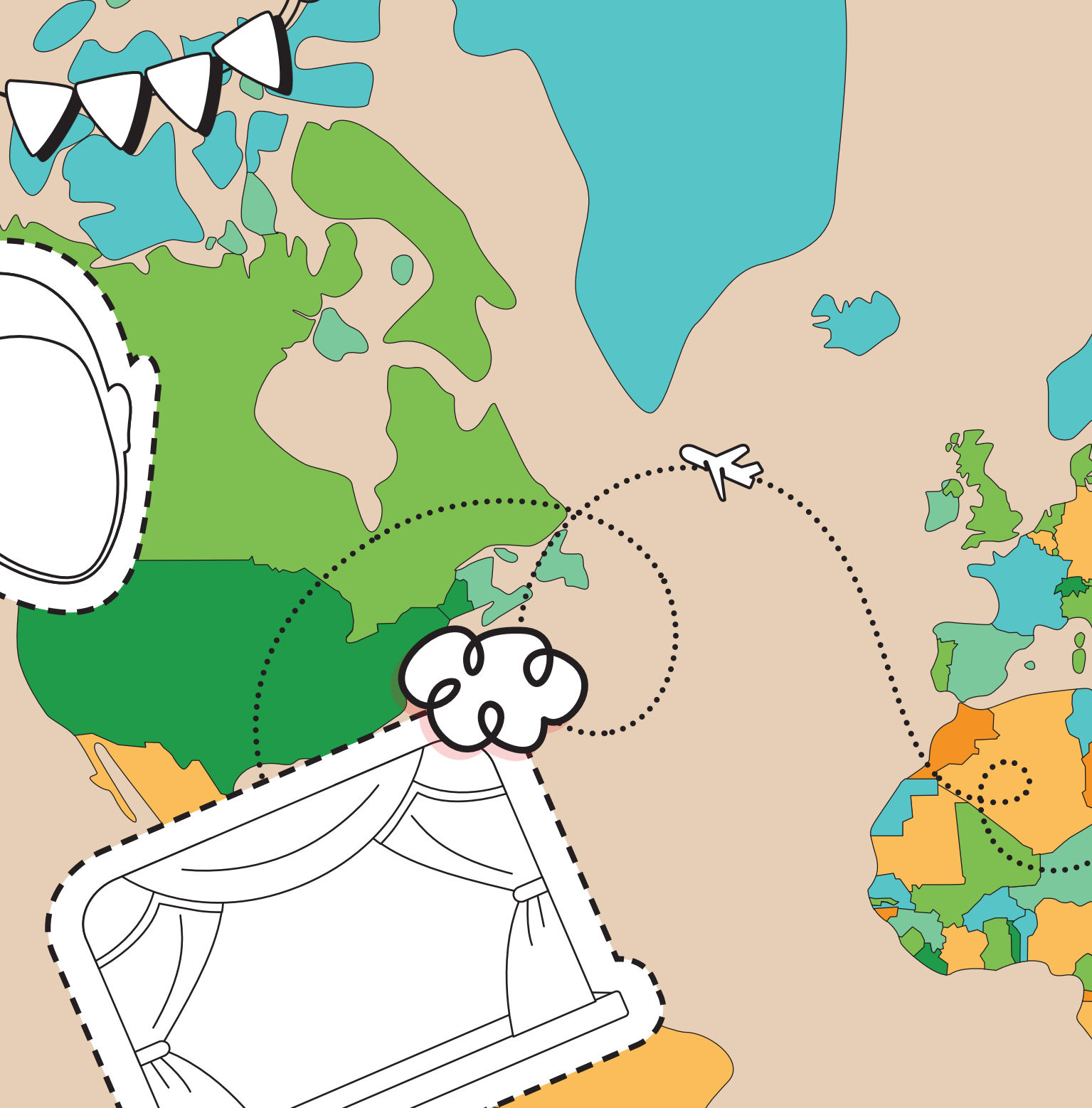

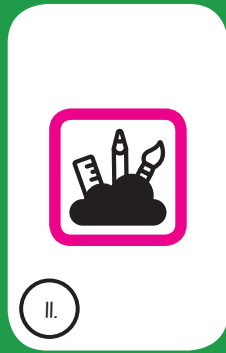
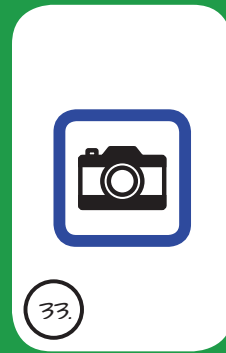
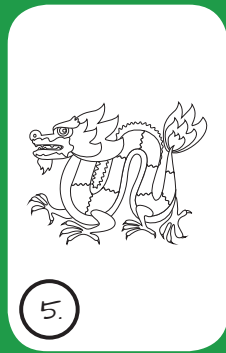
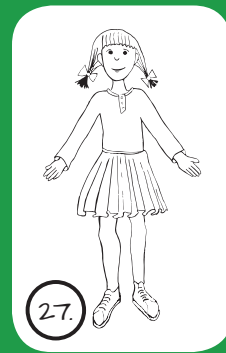
To koniec naszej podróży, ale być może początek Twojej teatralnej przygody!

Do koperty możesz włożyć karty do gry, ale też bilety z przedstawień, w których uczestniczyłeś jako widz, czy inne pamiątki związane ze światem teatru.

TU WKLEJ KOPERTE.

13.

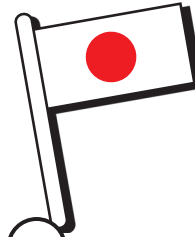
37.

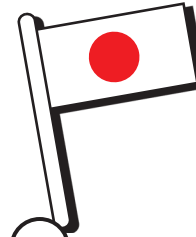
14.

38.

15.

39.

16.

40.

17.

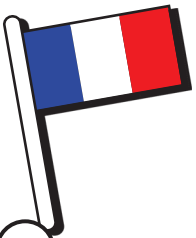
41.

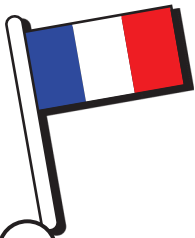
18.

42.

19.

43.

20.

44.

21.

45.

22.

46.

23.

47.

24.

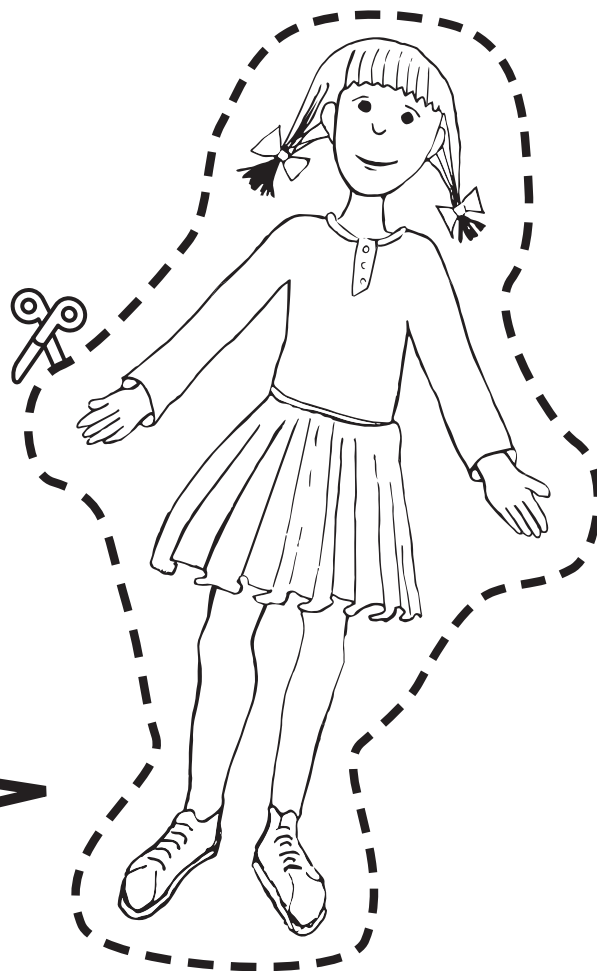
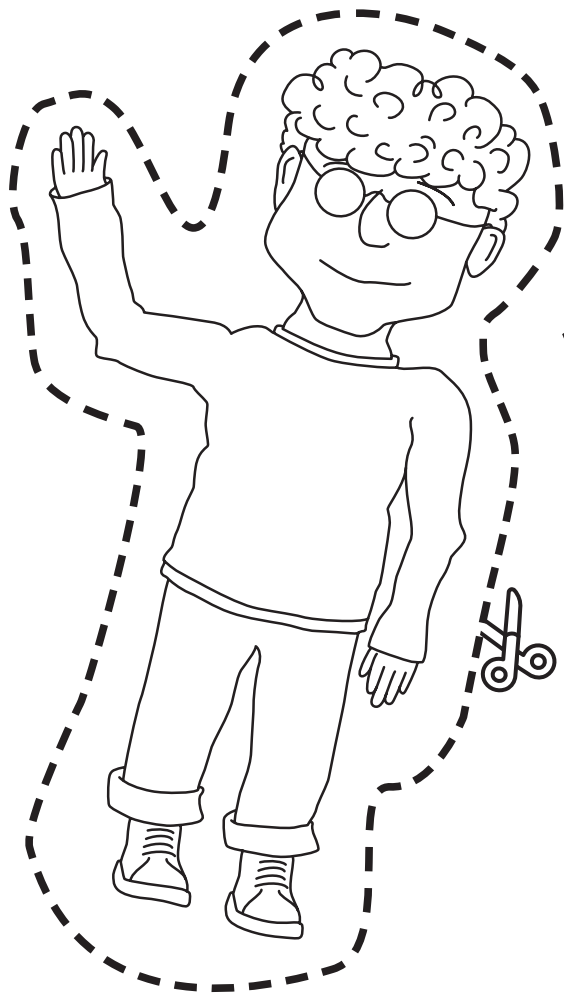
48.

To mój cień. Jeśli wytniesz postać po śladzie i przy pomocy kogoś dorosłego przyczepisz do niej papierową słomkę / patyczek do szaszłyków, będziesz mieć pierwszą lalkę teatralną – bohatera do teatrzyku cieni.

Zaprojektuj kostium swojej kukielki, następnie ją wytnij. To kolejna lalka do Twojego teatrzyku kukielek / cieni.